

Teleurstellend: IPU verbiedt haar commissie Democratie en mensenrechten om over discriminatie van LGBTI's te spreken

Een jaar geleden, tijdens de Assemblee in Sint-Petersburg (14-18 oktober 2017), stelde de Belgische delegatie op initiatief van Kamerlid Sabine Lahaye-Battheu voor om in de commissie

Democratie en mensenrechten van de IPU een debat te houden over het volgende onderwerp: “De rol van de parlementen om een einde te maken aan discriminatie op basis van seksuele geaardheid en om ervoor te zorgen dat de mensenrechten van LGBTI's gerespecteerd worden”.

Het onderwerp kwam in de IPU nog nooit aan bod en ligt in vele IPU-landen zeer gevoelig. Daarom stuurde de Belgische delegatie bewust niet aan op een resolutie over het thema. Zo een resolutie gaat

immers ter goedkeuring naar de plenaire Assemblee en wordt een officieel standpunt van de IPU. Voorzichtigheidshalve stelde de Belgische delegatie enkel een gedachtewisseling of paneldebat in commissie voor, zonder conclusies of aan te nemen tekst.

De commissie zelf stond positief tegenover het voorstel en besliste zowel in Sint-Petersburg als tijdens de daaropvolgende Assemblee in Genève (24-28 maart 2018) om het in een licht geamendeerde formulering¹ op de agenda van haar volgende vergadering te plaatsen.

Tot tweemaal toe echter vochten een aantal landen uit de Afrikaanse en de Arabische groep onder leiding van Oeganda die beslissing van de commissie vervolgens aan in de plenaire Assemblee. In Sint-Petersburg besliste de Assemblee het voorstel terug te sturen naar de commissie, die het dus zoals vermeld opnieuw op haar agenda plaatste (na een formele stemming waarbij 31 tegen 24 afgevaardigden het voorstel steunden). In Genève kon de Assemblee bij gebrek aan quorum geen beslissing nemen en werd de zaak uitgesteld naar de volgende zitting.

Het debat in de Assemblee in maart 2018 leverde wel een nieuw element op. Bij monde van senator Andries Gryffroy betoogde de Belgische delegatie, daarin bijgetreden door andere landen, dat de commissies volgens hun reglement bevoegd zijn om sommige onderdelen van hun agenda, zoals debatten die niet tot een resolutie leiden, autonoom te bepalen en dat de

¹ “De rol van de parlementen om een einde te maken aan discriminatie op basis van seksuele geaardheid **en genderidentiteit** en om ervoor te zorgen dat de mensenrechten van LGBTI's gerespecteerd worden” (amendement van Canada).

Assemblee zich daarover dus niet uit te spreken had. De voorzitter van de IPU wenste die interpretatie van het reglement echter niet te bevestigen, waardoor er dus twee vragen beantwoord moesten worden:

- kan de Assemblee een commissie verbieden om een bepaald onderwerp te bespreken dat buiten het kader van de resoluties valt?
- zo ja, moet dit onderwerp (discriminatie van LGBTI's) van de agenda van de commissie Democratie en mensenrechten gehaald worden?

Om duidelijkheid te verschaffen over de reglementaire kwestie bestelde de secretaris-generaal van de IPU na de zitting in maart een [juridisch advies](#) bij een professor internationaal recht. De conclusie van het advies was dat de reglementen van de IPU niet eenduidig zijn maar ook niet uitsluiten dat de Assemblee als hoogste orgaan van de IPU, waar de commissies van afhangen, een beslissing van een commissie over haar agenda kan terugdraaien.

De IPU-voorzitter van haar kant probeerde een alternatief te vinden voor een debat in de commissie, zodat een polariserende stemming daarover in de Assemblee overbodig zou worden. Zij stelde aan geïnteresseerde landen als België voor om tijdens een volgende assemblee een *side event* over de kwestie te organiseren. De Twaalf Plus Groep, de geopolitieke groep in de IPU waar België toe behoort, wees dat voorstel echter af en bleef erbij dat de commissie Democratie en mensenrechten van de IPU geen enkele mensenrechtenkwestie uit de weg mocht gaan.

Bij het begin van de 139e Assemblee in Genève (14-18 oktober 2018) oordeelde het Uitvoerend Comité van de IPU dat er niets anders op zat dan te stemmen. Aan de Assemblee werden de volgende twee vragen voorgelegd:

1. Bent u het ermee eens dat de Assemblee het activiteitenprogramma en de agenda van de vaste commissies kan wijzigen?
2. Indien het antwoord op vraag 1 positief is: Bent u het ermee eens dat de vaste commissie Democratie en mensenrechten tijdens de 140^e Assemblee een paneldebat organiseert, dat niet tot een resolutie zal leiden, over het thema “De rol van de parlementen om een einde te maken aan discriminatie op basis van seksuele geaardheid en genderidentiteit en om ervoor te zorgen dat de mensenrechten van LGBTI’s gerespecteerd worden”?

De [stemming over de eerste vraag](#) vond plaats op 15 oktober, zonder debat (zoals gebruikelijk in de IPU voor betwistingen over het reglement). Er waren 874 stemmen voor, 671 stemmen tegen en 120 onthoudingen (17 van de 145 ingeschreven delegaties waren afwezig).²

Twee dagen later stemde de Assemblee over de [tweede vraag](#), na een spreker voor (België) en een spreker tegen (Oeganda) te hebben gehoord. De dringende [oproep van senator Brigitte Grouwels](#) (in het Engels) om het debat niet te weigeren kon niet verhinderen dat de Assemblee de vraag negatief beantwoordde. Er waren 499 stemmen voor, 636 stemmen tegen en 130 onthoudingen (45 van de 145 ingeschreven delegaties waren afwezig).

Voor de Belgische delegatie is deze beslissing van de IPU een grote teleurstelling. Door elk debat over dit onderwerp binnen de organisatie te verbieden (want daar komt de beslissing op neer) heeft de IPU haar eigen geloofwaardigheid als verdediger van de mensenrechten en van de vrijheid van meningsuiting een ernstige klap toegebracht. Voor alle LGBTI’s in de wereld is de beslissing een kaakslag. Impliciet geeft de IPU de boodschap dat geweld tegen en discriminatie van LGBTI’s geen probleem is want diegenen die dat wel een probleem vinden, krijgen zelfs niet de kans om dat in de organisatie aan de orde te stellen. De organisatie heeft hier een beslissing genomen die haaks staat op haar eigen fundamentele waarden. De IPU-voorzitster, Gabriela Cuevas, heeft dat in haar [slotwoorden](#) voor de Assemblee met zoveel woorden toegegeven.

De Twaalf Plus Groep heeft al beslist om deze problematiek niet te laten rusten en met *like-minded countries* te gaan zoeken naar manieren om de discussie in de organisatie levendig te houden, bijvoorbeeld (dan toch) via een informeel side event in de marge van een volgende Assemblee van de IPU.

---

² In de Assemblee beschikt elke delegatie over een aantal stemmen tussen 10 en 23 afhankelijk van het aantal inwoners. België heeft 13 stemmen. Een individueel parlementslid kan echter niet meer dan 10 stemmen uitbrengen.